

PROJECTGEGEVENS

Dossiernummer: 2017-91
 Looptijd: 12/2017 tot 12/2019
 Subsidiebedrag: € 100.000

Een project van:

Stad Mechelen

Samen met:

Studio Dott

[naar de databank >](#)

Stroom

Living labs testen draagvlak voor circulair maken, delen en gebruiken

HET PROJECT IN HET KORT

Als we willen overstappen naar een meer circulaire economie, is het als stad cruciaal om het draagvlak voor circulair gedachtegoed bij onze burgers zo groot mogelijk te maken. Daarom startte de stad Mechelen een **urban living lab**, onder de noemer 'Stroom'. We vertrokken met het living lab vanuit noden, wensen en interesses van buurtbewoners om concreet aan de slag te gaan en circulaire consumptiemodellen te introduceren in de buurt.

Als voorbereiding op die campagne zijn we een **buurtonderzoek** opgestart in de buurt Bethaniënpolder-Auwegemvaart. De inwoners van die buurt hebben een erg diverse socio-economische en culturele achtergrond, en vormen de ideale weerspiegeling van de Mechelse bevolking.

We gebruikten een **hele waaier van methodes** om **zoveel mogelijk mensen te bereiken**, en vooral ook zij die niet actief meedoen aan een participatieproject. Zo organiseerden we in samenwerking met buurtwerking, de school en sociale organisaties uit de buurt, **workshops op maat** van **verschillende doelgroepen** (jongeren, moeders met niet-Vlaamse afkomst ...). Ook via huisbezoeken, een online enquête, dagboekstudies en feestelijke activiteiten maakten we connectie en konden we ons **onderdompelen in het sociale weefsel** van de buurt.

Bij het onderzoek **vermeden** we **zoveel mogelijk moeilijk jargon rond circulariteit**, maar vroegen we mensen eenvoudigweg hoe zij hun dagelijks leven makkelijker wilden maken, en hun buurt leuker. We documenteerden de wensen en behoeftes van de bewoners over verschillende thema's: energie, water, kledij, voeding, huisvesting, mobiliteit, vrije tijd, materiële consumptie en afval.

In een **tweede fase** implementeerden we enkele **acties** waar het meeste draagvlak voor was. Zo stelden we bijvoorbeeld twee **deelbakfietsen** voor de buurt ter beschikking. Hieruit trokken we lessen voor een systeem dat we in de hele stad kunnen aanbieden. Met een tweede actie brachten we de Klusbib (**gereedschapsbibliotheek**) dichterbij de burgers en promootten we het gebruik van bestaand gereedschap boven de koop van nieuwe spullen. We zoeken naar manieren om meer mensen gereedschap van de Klusbib te laten ontlenen dan ze aan te kopen door te testen met **thuislevering** en **extra depot** in de Cityhub op het bedrijventerrein. Op deze manier pakken we de in kaart gebrachte drempels aan voor de economie: mensen willen gebruik maken van spullen in plaats van ze te bezitten indien ze dichtbij en vlot toegankelijk zijn.

Buurtbewoners aan de slag met ideeënfiches.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

1

Een groep vrijwilligers uit de buurt van het onderzoek heeft zelf de touwtjes in handen genomen om een **buurtmoestuin** op te starten, de Alfatuin.

2

Twee **pilotprojecten** werden opgericht rond het **delen van bakfietsen en gereedschap**, in samenwerking met Fietsatelier Mechelen (Ecoso vzw), de start-up Cargoroo, de Klusbib (Deelbaar Mechelen vzw) en de EcoKoeriers.

3

Samen met onze partner Avansa regio Mechelen maakten we een **Mechelen Bruist-stadskaart** voor Mechelaars en toeristen, waarop alle reeds **bestaande circulaire initiatieven** in de horeca en handel te vinden zijn. Vele waren immers nog niet gekend onder de lokale bewoners.

4

Op vraag van een aantal bewoners werd een **circulaire markt** georganiseerd. Dit initiatief wordt nu verdergezet door de creatieve community van **Marktenova**.

KERNCIJFERS

150

Mechelaars die meededen aan onderzoek en pilots

240 (+100%)

actieve leden van de Klusbib

20

betrokken middenveldsorganisaties en ondernemers voor meer circulair ondernemerschap

2

nieuwe circulaire services ontstaan uit dit project

BELANGRIJKSTE GELEERDE LESSEN

1

Aandacht voor **inclusie en diversiteit** is een belangrijke voorwaarde om de circulaire transitie waar te maken. De buurt van ons project is gekozen omdat het **representatief** is voor heel Mechelen (diversiteit in socio-economische achtergrond en herkomst). Het was hoopgevend dat er **-ongeacht de achtergrond- interesse** is in deel- en hersteconomie en iedereen wil inzetten op **levensduurverlenging** van producten.

2

Bewoners van allerlei achtergronden zijn klaar voor meer gebruik dan eigendom voor specifieke producten (bv. bakfietsen, gereedschap). Burgers liggen wakker van voedselverspilling en zijn geïnteresseerd in lokale economie. Sommigen willen ook zelf het heft in handen nemen (bv. met een buurtmoestuin), maar anderen willen eerder een servicemodel.

3

Mechelaars zijn **bereid** om producten te gebruiken in plaats van te kopen als er een makkelijk **toegankelijk, betaalbaar en verzekerd systeem voorhanden** is. Dat is zeker het geval voor **dure zaken** (bv. bakfietsen of specifiek werkmateriaal), of dingen die maar een **bepaalde tijd gebruikt** worden (bv. baby- en kinderspullen).

4

Diversiteit aan systemen is van belang om een antwoord te bieden op ieders noden. Bewoners kiezen soms voor **bibliotheekstelsel**, soms voor **onderling delen**. Dit hangt af van de productgroep: een bibstelsel werkt voor gereedschap, speelgoed en kinderkledij, maar bijvoorbeeld niet voor andere kledij. Onderling delen is dan weer de maatstaf bij voedingsproducten.

WAT BRENGT DE TOEKOMST?

Mechelen wil graag **verder onderzoek voeren** naar hoe ze de **huidige drempels** voor meer circulair gedachtegoed opgegeven door de bewoners, kan verlagen. Het is belangrijk dat we het consumptiegedrag van de kritische massa kunnen aanpassen.

We blijven inzetten op de **ontwikkeling van nieuwe circulaire producten en diensten** via ondernemersgesprekken en ondersteuning van burgerinitiatieven. Ondertussen is er een **consulent circulair ondernemen** aangesteld binnen de dienst Economie. Met het [Europese CECI project](#) bieden we verder ook ondersteuning aan voor middenveld en start-ups die circulaire producten of diensten aanbieden of willen uitwerken in Mechelen.

Dit buurtonderzoek vormt alvast een stevige **basis** voor de vormgeving van ons actieplan rond **burgerbetrokkenheid** in de **transitie naar een meer circulaire economie**. Die transitie zullen we samen aangaan met de Mechelaar en de vele reeds bestaande circulaire burgerinitiatieven.

De **geleerde lessen** uit het project worden nu **meegenomen en verspreid** in het **CECI**-project (Circular Economy Citizen Involvement), dankzij Europese financiering van Interreg Europe.